

11. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу : навч. посібн. / Л.П. Дядечко. – К. : Центр навч. літ-ри, 2007. – 224 с.

12. Круль Г. Основи готельної справи : навч. посібн. / Г. Круль. – К. : Центр навч. літ-ри, 2011. – 368 с.

13. Ремеслова О.Л. Методичний підхід щодо оцінки задоволеності споживачів готельним продуктом / О.Л. Ремеслова // Торговля і ринок України : тем. зб. наук. праць. – 2011. – Вип. 26, т. 1. – С. 212-216. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.nbuv.gov.ua/portal/>.

14. Герасимчук З.В. Класифікація факторів розвитку регіонального ринку готельних послуг / З.В. Герасимчук, С.В. Сидорук // Економічні реформи. – 2011. – № 2. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekfor/2011_2/17.pdf.

15. Андронко І.Б. Організаційно-економічні аспекти розвитку готельного господарства регіону : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.10.01 "Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка" / І.Б. Андронко. – Харків, 2003. – 20 с.

Бакеренко Н.П. Особенности деятельности предприятий гостиничной индустрии

Исследованы особенности функционирования субъектов хозяйствования гостиничного бизнеса. Рассмотрены главные тенденции современного развития индустрии гостеприимства, факторы, которые влияют на эффективность финансово-хозяйственной деятельности предприятий гостиничной индустрии. Предложено, что в основу построения деятельности предприятий, которые предоставляют гостиничные услуги, должно быть положено внутреннее значение финансово-экономических отношений и управление ими, а также базовые принципы процесса управления деятельностью гостиничных предприятий (эффективность, непрерывность функционирования, адекватность, гибкость, инновационность, интегрированность, сбалансированность интересов, объективность и целостность, своевременность принятия решения).

Ключевые слова: финансово-хозяйственная деятельность, предприятия гостиничной индустрии, факторы формирования спроса на гостиничные услуги, виды деятельности гостиничных предприятий, потребители гостиничных услуг, финансово-экономический механизм управления.

Bakerenko N.P. Features of activity of enterprises of hotel industry

The features of the hotel businesses functioning have been researched. The main trends of modern hospitality industry and factors that influence the effectiveness of financial-economic activity of the hotel industry have been considered. It is proposed that the basis of the companies providing hotel services should be assigned the value of the internal financial and economic relations and management, as well as the basic principles of process management of hotel companies (efficiency, continuity of operations, adequacy, flexibility, innovation, integrity, balanced interests, objectivity and entirety, timeliness of decision-making).

Keywords: financial-economic activity, the hospitality industry companies, the factors creating demand for the hotel services, types of the hotel companies activities, consumers of the hospitality services, the financial and economic mechanism of management.

УДК 657.221

Здобувач *О.Б. Бобрович*¹ – Львівська КА

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ МЕТОДИКИ ЗДІЙСНЕННЯ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Наведено обґрунтування удосконалень методичних положень аудиту фінансової звітності страхових компаній. Розроблено практичні рекомендації щодо удосконалення аудиту фінансової звітності страхових компаній. Розглянуто послідовність проведення обов'язкового аудиту в Україні. Досліджено порядок перевірки фінансової звітності аудитором.

¹ Наук. керівник: проф. М.В. Корягін, д-р екон. наук.

Ключові слова: аудит фінансової звітності, страхові компанії, робочі документи аудитора.

Актуальність теми дослідження. Ефективне функціонування ринку страхування в сучасних умовах господарювання є запорукою забезпечення стійкого стану окремих суб'єктів господарювання та економіки держави загалом.

Позитивні показники розвитку страхового бізнесу за перше півріччя 2013 р. дають змогу робити позитивні прогнози щодо подальшого зростання показників розвитку даного сектору економіки. Так, порівняно з першим півріччям 2012 р., обсяг надходжень валових страхових премій зріс на 4752,4 млн грн (49,6 %), обсяг чистих страхових премій збільшився на 1459,6 млн грн (16,3 %). Основним фактором збільшення валових страхових премій, порівняно з першим півріччям 2012 р., стало збільшення обсягу валових страхових премій, зокрема, із добровільного майнового страхування (темпи приросту 58,2 %), зокрема зі страхування фінансових ризиків (темпи приросту 142,6 %), добровільного страхування відповідальності (темпи приросту 194,2 %), страхування життя (34,0 %). Питома вага чистих страхових премій у валових страхових преміях за перше півріччя 2013 р. становила 72,8 %, що на 21 в.п. менше порівняно з першим півріччям 2012 р. Рівень валових виплат, порівняно з аналогічним періодом 2012 р. (27,1 %), зменшився на 11,2 в.п. та становив 15,9 %. Таке падіння відбулося за рахунок майже незмінного обсягу страхових виплат у разі збільшення на 49,6 % надходжень валових страхових платежів [22, с. 1].

Ринок страхових послуг залишається найбільш капіталізованим серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 30.06.2013 р. становила 415, зокрема страхових компаній, що здійснюють страхування життя, – 62 компанії, страхових компаній, що здійснюють страхування видів, інших, ніж страхування життя, – 353 компанії (станом на 30.06.2012 р. – 446 компаній, зокрема страхових компаній, що здійснюють страхування життя, – 65, страхових компаній, що здійснюють страхування видів, інших, ніж страхування життя, – 381 компанія) [22, с. 1]. При цьому проведення аудиту фінансової звітності страхових компаній є одним із дієвих факторів реалізації ризикової функції страхування, завдяки чому відбувається швидке відновлення господарської діяльності, забезпечується неперервність процесу відтворення та мінімізуються ризики господарської діяльності економічних суб'єктів. У цьому контексті значно актуалізується питання розроблення науково обґрунтованих підходів до методики проведення такого виду аудиту.

Метою роботи є обґрунтування теоретичних, організаційно-методичних питань та розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення аудиту фінансової звітності страхових компаній, результати якого надають змогу її користувачам отримувати достовірну і неупереджену інформацію для прийняття виважених економічних рішень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання теорії, методології, організації аудиту фінансової звітності розглянуто у працях вітчизняних вчених: М.Д. Білик [1], М.Т. Білухи [2], Ф.Ф. Бутинця [7; 8], Т.А. Бутинця [5, 6], Н.І. Дорош [11], Є.В. Калюги [12], М.Д. Корінька [13], О.А. Петрик [21], В.П. Пантелеєва [19], В.С. Рудницького [25], І.І. Сахарцевої [26], В.В. Сопка [27], В.О. Шевчука [29] та інших.

Проте, як показали дослідження, основну увагу зазначені науковці та практики приділили питанням аудиту фінансової звітності підприємств, без належної уваги на специфіку страхового бізнесу. Методику здійснення аудиту фінансової звітності страхових компаній розглядали такі автори, як О.В. Бондаренко [3; 4], О.О. Гаманкова [9], Т.О. Гарматій [10], Г.С. Кулагіна [14], В.С. Лень [15], Л.В. Милятинська [17], М.В. Мних [18], Н.І. Петренко [20], Я.Б. Федорова [28], А.В. Шкунова [30], Ю.В. Шматко [31].

Викладення основного матеріалу дослідження. Виходячи з того, що інтереси різних груп користувачів можуть бути різноплановими, або навіть протилежними, в сучасних умовах господарювання виникла потреба в аудиті фінансової звітності, який зможе засвідчити відповідність звітної інформації таким принципам, як достовірність, доречність, зрозумілість і порівнянність. За умов, коли управлінський персонал намагається "прикрасити" звітність фінансової діяльності підприємства з метою підвищення його інвестиційної привабливості та кредитоспроможності, вводячи в оману багатьох користувачів, проблема досягнення достовірності фінансової звітності є однією із найголовніших проблем сучасних бухгалтерів і аудиторів.

Аудит фінансової звітності – це процес, в ході якого аудитор надається можливість висловити думку відносно повноти та достовірності складання фінансової звітності суб'єкта господарювання. Страховий аудит є комплексною перевіркою результатів фінансово-господарської діяльності страхових компаній, що включає правову, економічну та бухгалтерську оцінку даних фінансових звітів, які подають для публікації (оприлюднення) чи вищим організаціям [28]. При цьому він може здійснюватися як зовнішніми суб'єктами, так і внутрішніми. Метою зовнішнього аудиту є перевірка законності господарських операцій, достовірності фінансової звітності, бухгалтерського балансу, а також визначення, наскільки відповідає ведення бухгалтерського обліку встановленим стандартам і процедурам. Метою внутрішнього аудиту є вдосконалення організації та управління виробництвом і пошук резервів підвищення ефективності діяльності підприємства.

Розглянемо проблемні аспекти здійснення зовнішнього обов'язкового аудиту фінансової звітності, оскільки страхові компанії відносять до тих суб'єктів господарювання, які оприлюднюють фінансову звітність і щорічно проходять аудиторську перевірку фінансової звітності (рис. 1). У ході аудиту перевіряють як загальні питання, властиві діяльності юридичних осіб багатьох галузей господарства, так і специфічні операції, характерні тільки для страхових організацій.

До загальних питань відносять: перевірку операцій з основними засобами, товарно-матеріальними цінностями і нематеріальними активами, дотримання трудового законодавства та розрахунків з оплати праці, розрахунково-платіжних та касових операцій, розрахунків з дебіторами та кредиторами і низки інших. Аудит зазначених операцій та розрахунків страхових організацій істотно не відрізняється від аналогічних перевірок в інших сферах діяльності, оскільки суб'єкти господарювання керуються у своїй роботі одними і тими ж нормативними документами [15]. Для того, щоб детальніше розглянути методику аудиту фінансової

звітності страхових компаній, пропонуємо розглянути етапи її проведення (рис. 2). Отже, з наведеного рисунку можна зробити висновок, що процедуру аудиту фінансової звітності страхових компаній проводять в три основні етапи.

Рис. 1. Схема проведення обов'язкового аудиту в Україні [14]

Рис. 2. Порядок перевірки фінансової звітності аудитором

Специфічні ознаки зовнішнього аудиту страхових компаній, обумовлені характерними особливостями страхової діяльності, до яких можна віднести:

спеціальне страхове законодавство, специфічне ведення бухгалтерського обліку, складання звітності та визначення фінансових результатів, специфіку оподаткування, необхідність отримання ліцензій з кожного виду страхування, обов'язкове формування спеціальних резервів та заборону на виробничу, торгово-посередницьку та банківську діяльність [17].

Враховуючи особливі вимоги, які пред'являють до страховика, насамперед, перед початком проведення аудиту фінансової звітності аудитор необхідно перевірити наявність і відповідність законодавству документів, що підтверджують його право на здійснення страхової діяльності: статуту, установчого договору, свідоцтва про державну реєстрацію, ліцензії на здійснення страхової діяльності. Крім того, перевіркою повинні бути встановлені відповідність здійснюваної діяльності вимогам законодавства, відповідність проведених і дозволених ліцензією видів страхування [14].

Після підготовчих заходів проводять безпосередньо дослідження фінансової звітності. Основним завданням на першому етапі формальної перевірки аудитора є встановлення за допомогою візуального огляду дотримання усіх передбачених нормативним документами вимог щодо оформлення форм звітності, а в них – обов'язкові: реквізитів, правильності заповнення відповідних рядків і граф звітності.

Після вивчення форм звітності за допомогою формальної перевірки аудитор розпочинає наступний етап вивчення звітності – її перевірку за змістом. Арифметичний контроль полягає у перевірці правильності обчислених підсумкових показників форм звітності. За допомогою проведення арифметичної перевірки виявляються невідповідності показників у межах однієї форми. Найчастіше такі помилки допускають під час підрахунку проміжних підсумкових показників звітності [20]. Найбільш доцільно проводити перевірку в розрізі кожної з форм. Основними формами фінансової звітності є баланс (звіт про фінансовий стан) і звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід), а інші форми, по суті, є аналітичними розшифровками або доповненнями до перших двох. Також на цьому етапі перевірки аудитору варто звернути увагу на виправлення помилок у звітності та, в разі потреби, отримати роз'яснення від керівництва.

На останньому, третьому, етапі проводять перевірку ув'язки показників різних форм фінансової звітності за один і той же звітний період. Це пов'язано з тим, що окремі статті балансу й даних іншої фінансової звітності повинні відповідати один одному. У процесі вивчення фінансової звітності з'ясовують узгодженість показників форм між собою, керуючись при цьому методичними рекомендаціями з перевірки порівнюваності показників форм річної фінансової звітності підприємства. У ході проведення аудиту фінансової звітності страхових компаній, аудитор формує робочі документи, але їх форма законодавчо не встановлена. Для економії часу аудитора на створення робочого документа, ми запропонували таку форму робочого документа аудитора для аудиту фінансової звітності (рис. 3).

Специфіка страхування зумовлює необхідність створення страховиками спеціальних резервів. У ході перевірки варто встановити обґрунтованість і відповідність сформованих страхових резервів прийнятим зобов'язанням, дотри-

мання умов розміщення (інвестування) страхових резервів, передбачених органом страхового нагляду [4]. Формування страхових резервів регламентується Законом України "Про страхування", Правилами формування, обліку та розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими ніж страхування життя та Методикою формування резервів із страхування життя [16, 23, 24].

Робочий документ аудитора №__

Підприємство, що перевіряється _____
 Період перевірки _____
 Керівник аудиторської перевірки _____

Форма звітності: "Баланс (звіт про фінансовий стан)"						
№ з/п	Показник (стаття балансу)**	Відхилення	Взаємозв'язка	Примітки	Виконавець	Підпис
1	2	3	4	5	6	7
1.						
2.						

Дата: _____

Підпис: _____

(керівник перевірки)

**назва форми звітності взята умовно.

Рис. 3. Форма робочого документа аудитора

Для забезпечення страхових зобов'язань із страхування життя та медичного страхування страховики формують окремі резерви: резерви довготермінових зобов'язань та резерви належних виплат страхових сум.

Кошти страхових резервів, відповідно до Закону України "Про страхування", страховики мають право розміщувати у напрямках та розмірах, передбачених чинним законодавством. На сьогодні до законодавчо встановленого переліку напрямків розміщення коштів страхових резервів включають грошові кошти на поточному рахунку, банківські вклади (депозити), валютні вкладення, згідно з валютою страхування, нерухоме майно, акції, облігації, іпотечні сертифікати, цінні папери, що емітуються державою, права вимоги до перестраховиків, інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом Міністрів України, банківські метали та готівку в касі в обсягах лімітів залишків каси, встановлених Національним банком України [24].

Нормативи розміщення коштів страхових резервів визначено Правилами формування, обліку та розміщення страхових резервів, іншими ніж страхування життя, та Правилами розміщення [9]. Формування та розміщення страхових резервів, як і низка інших особливостей, притаманне лише страховим компаніям, що зумовлює необхідність розроблення окремої методики проведення аудиту страхових компаній та аудиту формування та розміщення страхових резервів зокрема.

Так, у процесі здійснення аудиту необхідно перевірити наявність сформованих резервів зі страхування життя та страхування іншого, ніж страхування життя, й встановити обґрунтованість і відповідність сформованих страхових ре-

зERVів прийнятим зобов'язанням. Також необхідно перевірити правильність арифметичного обчислення страхових резервів, правильність визначення частки перестраховиків у страхових резервах, правильність відображення в бухгалтерському обліку руху страхових резервів, відповідність обсягів страхових резервів, відображених у різних формах фінансової звітності, даним бухгалтерського обліку страхових резервів, правильність списання результату зміни резерву незаробленої премії і резерву збитків, дані аналітичного обліку страхових резервів за окремими видами страхування, які здійснює страхова компанія, обчислення та облік резервів довготермінових зобов'язань зі страхування життя окремо за кожним договором страхування [14].

Після цього варто здійснити аудит розміщення страхових резервів, що пов'язано з питаннями визначення напрямів розміщення, нормативів і принципів розміщення. Аудитор, насамперед, повинен перевірити дотримання законодавчих вимог щодо напрямків розміщення коштів страхових резервів. Величина окремих категорій активів приймається для представлення технічних резервів і обліковується як розміщення технічних резервів в обмежених обсягах (у відсотках до обсягів наявних технічних резервів), встановлених Положенням про порядок формування, розміщення та обліку страхових резервів з видів страхування, інших ніж страхування життя [14].

Також не менше ніж 90 % страхових резервів повинні бути розміщені на території України, якщо інше не передбачене чинним законодавством та міжнародними угодами, що укладені Україною. Аудитор перевіряє дотримання страховиком цих пропорцій і встановлює, чи не були використані кошти страхових резервів для інвестицій, заборонених законодавством. При цьому аудитор має перевірити правильність відображення розміщення страхових резервів на рахунках бухгалтерського обліку, ведення аналітичного обліку щодо джерел вкладень, об'єктів вкладень, термінів вкладень, ведення аналітичного обліку за видами й емітентами цінних паперів, термінами їх погашення або викупу, відповідності даних бухгалтерського обліку показникам фінансової звітності щодо розміщення коштів страхових резервів і дотримання встановлених нормативів розміщення та інвестування [4].

Ще однією основною статтею витрат страховика є страхові виплати. Тому перевірка обґрунтованості і своєчасності здійснення страхових виплат, а також обґрунтованості відмов страхувальникам у страхових виплатах (якщо таке було) відводиться час.

Істотні особливості у страховиків має склад витрат, що включаються до собівартості страхових послуг, що визначає і свої відмінності у формуванні фінансових результатів. Тому під час аудиторської перевірки повинні бути встановлені обґрунтованість включення тих чи інших витрат до собівартості страхових послуг і правильність формування фінансових результатів. Наступною проблемою є те, що фінансова звітність страхових компаній складається з двох груп звітів, що безумовно впливає на процес проведення загального аудиту.

Тож під час проведення аудиту фінансової звітності страхової компанії необхідно перевірити наявність повного пакету фінансових звітів та правильність їх заповнення. При цьому аудиторі потрібно здійснити такі процедури: ознайомитися з принципами, прийомами і методами бухгалтерського обліку і

способами їх застосування; простежити, яким чином страхова компанія збирає інформацію для включення у фінансовий звіт; упевнитися, що фінансові звіти складені відповідно до загальноприйнятих принципів ведення бухгалтерського обліку; з'ясувати, який існує зв'язок між сальдо рахунків і який вплив на результати мають відхилення; перевірити взаємоузгодженість показників форм фінансової звітності [20].

Перевіряючи достовірність даних фінансових звітів, аудитор повинен пам'ятати, що обидві групи фінансових звітів страховика корелюють між собою. Наприклад, наведена у звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) інформація щодо доходу від надання послуг страхування дублюється у першому розділі звіту про доходи і витрати страховика, а зазначена у балансі (звіті про фінансовий стан) сума технічних резервів також наводиться у шостому розділі звіту про доходи і витрати страховика [14].

Після проведення зазначених процедур та перевірки звітів на взаємоузгодженість показників, варто переконатись у своєчасності подання фінансових звітів. Адже своєчасне оприлюднення фінансової звітності страхових компаній є запорукою їх достовірності й прозорості. Аудитор має перевірити, чи весь пакет фінансових звітів був своєчасно поданий і оприлюднений в періодичних виданнях, чи було надіслано копії оприлюдненої річної фінансової звітності разом із супроводжувальним листом та аудиторським висновком до Держфінпослуг [14]. Вітчизняним страховим законодавством встановлено жорсткі вимоги щодо забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності страховика. У зв'язку з цим особливої уваги від аудитора потребує перевірка дотримання страховою організацією нормативного співвідношення активів і зобов'язань, вимог щодо максимальної відповідальності щодо окремого ризику та наявності судових спорів (рішень) страхової компанії із іншими суб'єктами страхування.

Одним із підсумків роботи аудиторів під час оцінювання системи внутрішнього контролю є розроблення конструктивних пропозицій щодо його вдосконалення. Аудитори беруть участь у розробленні системи внутрішнього контролю підприємства, висловлюючи свої пропозиції в інформаційному листі, адресованому Раді директорів і керівництву підприємства [10]. Отже, аудит страхової діяльності має низку специфічних ознак, обумовлених відмінностями бухгалтерського обліку в страхових компаніях та особливостями страхового бізнесу загалом. Врахування таких особливостей дасть змогу підвищити якість надання аудиторських послуг, а отже і довіру до страхових компаній, що сприятиме подальшому розвитку ринку страхових послуг в Україні.

Висновки. На сучасному етапі в літературі недостатньо розроблені теоретичні засади та рекомендації щодо організаційно-методичного забезпечення системи аудиту фінансової звітності компаній страхового сектору економіки. Зазначені обставини свідчать про актуальність дослідження цих питань.

Ми обґрунтували змістовне наповнення методики перевірки фінансової звітності аудитором в ході проведення аудиту фінансової звітності страхових компаній, запропонували форму робочого документа аудитора в ході такого аудиту, а також представили рекомендації щодо перевірки правильності формування, нормативів і принципів розміщення страхових резервів, обґрунтованість включення тих чи інших витрат до собівартості страхових послуг і правиль-

ність формування фінансових результатів представників страхового бізнесу. Перевірка повноти, доцільності й достовірності фінансової звітності страхових компаній повинна будуватися на системному дотриманні викладених етапів перевірки, що, в кінцевому підсумку, слугує підвищенню якості аудиторських послуг, а також зростанню ефективності господарювання суб'єктів вітчизняного страхового ринку відповідно до системних змін, що відбуваються в соціально-економічній та суспільно-політичній сферах України.

Література

- Білик М.Д. Організація і методика аудиту сільськогосподарських підприємств : підручник / М.Д. Білик. – К. : Вид-во КНЕУ, 2003. – 628 с.
- Білуха М.Т. Теорія фінансово-господарського контролю і аудиту / М.Т. Білуха. – К. : Вид-во "Вища шк.", 2004. – 364 с.
- Бондаренко О.В. Облік і аудит діяльності страхових компаній: методика та організація : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 / О.В. Бондаренко. – К. : Вид-во "Либідь", 2009. – 20 с.
- Бондаренко О.В. Цільові спрямування аудиту діяльності страхових компаній в умовах трансформації страхового ринку / О.В. Бондаренко. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlvtu/18_11/241_Bondarenko_18_11.pdf.
- Бутинець Т.А. Внутрішній контроль: суть і зміст / Т.А. Бутинець // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – Сер.: Економічні науки. – 2008. – № 2 (44). – С. 31-42.
- Бутинець Т.А. Розвиток науки господарського контролю: проблеми теорії, методології, практики : монографія / Т.А. Бутинець. – Житомир : Вид-во ЖДТУ, 2011. – 772 с.
- Бутинець Ф.Ф. Альфа і омега бухгалтерського обліку або моя болісна несповідь / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир : ПП "Рута", 2007. – 328 с.
- Бутинець Ф.Ф. Інвентаризація в аудиті: проблеми організації та методики проведення / Ф.Ф. Бутинець // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – Сер.: Економічні науки. – 2006. – № 1. – С. 19-32.
- Гаманкова О.О. Облік і аудит у страхових організаціях / О.О. Гаманкова. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ubooks.com.ua/books/000193/inx10.php>.
- Гарматій Т.О. Облік та аудит в страхових компаніях / Т.О. Гарматій. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://studentam.kiev.ua/content/view/642/71/>.
- Дорош Н.І. Аудит: методологія і організація / Н.І. Дорош. – К. : Вид-во "Знання", КОО, 2001. – 402 с.
- Калога Є.В. Фінансово-господарський контроль у системі управління : монографія / Є.В. Калога. – К. : Вид-во "Ельга", "Ніка-Центр", 2002. – 360 с.
- Корінько М.Д. Внутрішній контроль господарської діяльності підприємства / М.Д. Корінько. – Фастів : Вид-во "Поліфаст", – 2006. – 440 с.
- Кулагіна Г.С. Актуальні проблеми зовнішнього аудиту страхових компаній / Г.С. Кулагіна // Становлення та перспективи розвитку сучасних форм фінансового контролю в Україні : зб. наук. робіт Всеукр. студ. наук.-практ. конф. – 2011. – № 2 (99). – С. 58-60.
- Лень В.С. Облік і аудит у страхових організаціях / В.С. Лень. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://91.90.15.82/phproac/www/Disks3/Oblik%20i%20audit%20u%20strah%20orga_n_Len.pdf.
- Методика формування резервів із страхування життя: розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 27.01.2004 р., № 24. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0198-04>.
- Милятинська Л.В. Організація зовнішнього аудиту страхових компаній / Л.В. Милятинська. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.nbu.gov.ua>.
- Мних М.В. Страхові компанії, їх роль та значення в системі ефективного забезпечення страхової діяльності / М.В. Мних // Финансовые рынки и ценные бумаги. – 2007. – № 13. – С. 20-23.
- Пантелесев В.П. Аудит : навч. посібн. / В.П. Пантелесев. – К. : Вид. дім "Професіонал", 2008. – 400 с.
- Петренко Н.І. Методика аудиту фінансової звітності та шляхи її удосконалення / Н.І. Петренко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – Сер.: Економічні науки. – 2010. – № 1(51). – С. 12-15.
- Петрик О.А. Аудит: методологія і організація : монографія / О.А. Петрик. – К. : Вид-во КНЕУ, 2003. – 260 с.

- Підсумки діяльності страхових компаній за перше півріччя 2013 року. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.dfp.gov.ua/fileadmin/downloads/smi/straxovi213.pdf>.
- Правила формування, обліку та розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими ніж страхування життя: розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.12.2004 р., № 3104. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0019-05>.
- Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р., № 85/96-ВР. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=85%2F96-%E2%F0>.
- Рудницький В.С. Внутрішній аудит: методологія, організація : монографія / В.С. Рудницький. – Тернопіль, 2000. – 105 с.
- Сахарцева І.І. Теоретико-методологічні аспекти формування програм аудиту : монографія / І.І. Сахарцева. – К. : Вид-во "Кондор", 2005. – 374 с.
- Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу : підручник / В.В. Сопко, В.П. Завгородній. – К. : Вид-во КНЕУ, 2004. – 411 с.
- Федорова Я.Б. Організація та методика аудиту страхових компаній : дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.09 / Федорова Ярослава Борисівна. – Львів, 2009. – 250 с.
- Шевчук В.О. Контроль господарських систем у суспільстві з перехідною економікою : монографія / В.О. Шевчук. – К. : Вид-во КДТЕУ, 1998. – 502 с.
- Шкунова А.В. Сутність методики аудиту фінансової звітності / А.В. Шкунова. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.nbu.gov.ua>.
- Шматко Ю.В. Особливості фінансової звітності страхових компаній України / Ю.В. Шматко. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.rusnauka.com/10_NPE_2010/Economics/62888.doc.htm.

Бобровиц О.Б. Проблемные аспекты методики проведения аудита финансовой отчетности страховых компаний

Приведено обоснование усовершенствований методических положений аудита финансовой отчетности страховых компаний. Разработаны практические рекомендации по совершенствованию аудита финансовой отчетности страховых компаний. Рассмотрена последовательность проведения обязательного аудита в Украине. Исследован порядок проверки финансовой отчетности аудитором.

Ключевые слова: аудит финансовой отчетности, страховые компании, рабочие документы аудитора.

Bobrovych O.B. The problematic aspects of audit procedures for financial statements of insurance companies

The article presents a study of the provisions of methodological improvements audit the financial statements of insurance companies. Practical recommendations for improving audit the financial statements of insurance companies are proposed. The sequence of statutory audit in Ukraine is considered. The procedure audited financial statements of auditor is researched.

Keywords: financial statements audit, insurance companies, audit working papers.

УДК 338.5:330.31

Аспир. О.Ю. Будинская¹ –

Национальный горный университет, г. Днепропетровск

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ УПРАВЛЕНИЯ МИНИМИЗАЦИЕЙ ИММОБИЛИЗАЦИИ МАТЕРИАЛЬНЫХ РЕСУРСОВ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

Научно обоснована необходимость создания отдельного штатного подразделения на промышленном предприятии с целью оптимизации управления иммобилизованными материальными ресурсами. Описана схема работы предложенного подразделения. Предоставлены прогнозируемые результаты деятельности предложенного подразделения.

Ключевые слова: иммобилизация, материальные ресурсы, операционная деятельность, управление.

¹ Науч. руководитель: проф. В.В. Бойко, канд. техн. наук